

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Forslaget blev fremsat for folketinget i folketingsåret 1967-68, 2. samling, tillæg A. sp. 2937, folketingets forhandlinger sp. 2820, 3628. Forslaget gennemfremstattes uændret. Dog er ikrafttrædelsesdatoen i § 63 ændret fra den 1. juli til den 1. oktober 1969.

På baggrund af overvejelser i udvalget for nordisk lovsamarbejde og forhandlingerne på det 20. nordiske juristmøde anbefalede Nordisk Råd på sin 3. session i Stockholm i januar 1955 regeringerne at undersøge forudsætningerne for en revision af den i de nordiske lande gældende lovgivning om ægteskab og ægtefællers formueforhold, således at lovgivningen kunne blive så ensartet som muligt.

Efter fornyede drøftelser i udvalget for nordisk lovsamarbejde nedsatte justitsministeriet den 2. maj 1957 et udvalg med den opgave at overveje spørgsmålet om ændring af de gældende regler om ægteskabs indgåelse og opløsning og om ægteskabets retsvirkninger samt dertil knyttede spørgsmål. Udvalget fik samtidig bemyndigelse til at træde i forbindelse med delegerede fra de øvrige nordiske lande med det formål at sikre, at ensartetheden i de nordiske landes ægteskabslovgivning opretholdes og udbygges.

I november 1961 afgav udvalget sin første betænkning, der angik skifte mellem ægtefæller (betænkning nr. 305/1962). Udvalgets forslag til ændring af skifteloven blev gennemført ved lov nr. 412 af 18. december 1963.

I september 1964 afgav udvalget sin anden betænkning, der angik ægteskabs indgåelse og opløsning samt forældremyndighed og samkvemsret (betænkning nr. 369/1964), og som indeholdt et udkast til ny lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, der ligger til grund for det foreliggende lovforslag.

Endelig afgav udvalget i november 1965 sin tredje betænkning, der indeholdt et udkast til lov om ægteskabets retsvirkninger (betænkning nr. 415/1966), på grundlag af hvilket der senere vil blive fremsat lovforslag.

I forhold til den gældende lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning indeholder udvalgets lovudkast i betænkningen fra 1964 en række ændringer.

Udkastet indeholder således forslag om nedsættelse af aldersgrænsen for mænds adgang til indgåelse af ægteskab fra 21 til 20 år, om indskrænkning af de medicinske ægteskabshindringer, om udvidelse af adgangen til dispensation fra forbudet mod ægteskab mellem visse besvoglede samt om ophævelse

af bestemmelsen om ventetid for kvinder, der tidligere har været gift, og af kravet om afholdelse af skifte inden nyt ægteskab. I forbindelse hermed foreslås bestemmelserne om prøvelse af ægteskabsbetingelserne forenklet, navnlig ved ophævelse af kravet om obligatorisk lysning inden vielsen.

Ved gennemførelse af lovudkastets regler om betingelser for indgåelse af ægteskab og af de tilsvarende regler, som er foreslået i de øvrige nordiske lande, vil ægteskabsbetingelserne i de nordiske lande blive så ensartede, at det vil være muligt at gennemføre en ordning, hvorefter prøvelse af ægteskabsbetingelserne i et af landene kan danne grundlag for vielse i et hvilket som helst andet af landene.

Udvalget har tillige foreslået, at antallet af omstødsesgrunde indskrænkes, og at reglerne om retsvirkningerne af omstødelse ændres således, at det kan pålægges en ægtefælle at svare underholdsbidrag til den anden ægtefælle.

Lovudkastet indeholder endvidere vidtrækkende ændringer af betingelserne for at opnå separation og skilsmisse.

Et flertal af udvalgets medlemmer har således foreslået, at ægteskabsbrud ikke længere skal give den krænkede ægtefælle adgang til skilsmisse, men alene begrunde krav om separation. En tilsvarende ændring er foreslået med hensyn til visse skilsmissegrunde (ensidig samlivsophævelse uden fyldestgørende grund, smitte med kønssygdom, mishandling og straffedom), som i praksis spiller en beskedent rolle.

En udvidelse af adgangen til opnåelse af skilsmisse følger derimod af udvalgets forslag om, at hver af ægtefællerne skal kunne kræve ægteskabet opløst, når samlivet i 4 år har været ophævet på grund af uoverensstemmelse. Endelig foreslås det, at der fremtidig kun skal gælde én frist for opnåelse af skilsmisse efter forudgående separation.

Om den formelle fremgangsmåde for opnåelse af separation og skilsmisse har udvalget bl. a. foreslået, at ægtefællerne altid får mulighed for at vælge mellem domstolsafgørelse og administrativ bevilling, samt at betingelserne for at opnå bevilling bliver ensartede for alle separations- og skilsmissebestemmelserne og præciseret nøje i lovteksten.

Også reglerne om vilkårene ved separation og skilsmisse foreslås ændret på en række punkter. Således skal et vilkår, der er fastsat ved en separationsdom, som hovedregel også gælde for tiden efter en skilsmisse, opnået på grundlag af separationen. Endvidere foreslås det, at bestemmelserne om